Aonad 3

Revenue
Cáin agus Custaim na hÉireann
Irish Tax and Customs

Cáin Ioncaim d’Fhostaithe

Bileog Oibre le haghaidh Gníomhaíocht Scoláirí 2

Freagraí

An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta

1. Sainmhínigh an téarma **ioncam**.

- Airgead a thuilleann daoine ó bheith ag obair nó ó infheistíochtaí / Brabús cuideachta ar feadh tréimhse áirithe ama / Airgead tuillte ag duine, cuideachta nó rialtas thar thréimhse áirithe ama.

2. Meaitseáil na mínithe leis an téarma ceart sa tábla thíos.

Míniúcháin		Téarmaí	
1.	Íocaíocht bhreise a fuair fostaí as sprioc a bhaint amach	**A.**	Díbhinn
2.	Méid a íoctar le fostaithe bunaithe ar líon na n-uaireanta nó na laethanta a oibríonn siad	**B.**	Sochar Cuardaitheora Poist
3.	Íocaíocht sheachtainiúil a thugtar do dhaoine dífhostaithe	**C.**	Pinsean
4.	Scair de bhrabús cuideachta a thugtar do scairshealbhóirí	**D.**	Pá
5.	Íocaíocht rialta a fhaigheann daoine atá ar scor	**E.**	Bónas

1	2	3	4	5
E	**D**	**B**	**A**	**C**

3. Sainaithin an ioncam incháinithe nó neamh-incháinithe é gach ceann de na cineálacha ioncaim thíos.

Ioncam		Incháinithe / Neamh-incháinithe
1.	Crannchur a bhaint	Neamh-Incháinithe
2.	Tuarastal	Incháinithe
3.	Coimisiún	Incháinithe
4.	Ioncam scoláireachta	Neamh-Incháinithe
5.	Ioncam cíosa	Incháinithe

4. Cuir ciorcal ar an bhfreagra ceart sna ráitis seo a leanas.

a. Íoctar cáin dhíreach ar **ioncam** / earraí agus seirbhísí.

b. Baineann Sceideal E le hioncam cuideachta / **ioncam fostaíochta**.

c. Is **Uimhir Phearsanta Seirbhíse Poiblí** / Uimhir Poiblí Pearsanta Seirbhíse é an UPSP.

d. Is sampla d'asbhaint reachtúil / **neamhreachtúil** é síntiús ceardchumainn.

e. Tugtar an ráta caighdeánach / **ráta imeallach** ar an ráta cánach ioncaim de 40% freisin.

5. Sainaithin an bhfuil na ráitis seo thíos fíor nó bréagach.

	Ráiteas	Fíor / Bréagach
1.	Méadaíonn creidmheasanna cánach an méid cánach ioncaim a chaithfidh duine a íoc.	Bréagach
2.	Is íocaíocht sheasta é tuarastal a íoctar le fostaí as obair.	Fíor
3.	Is sampla é CBL de cháin indíreach.	Fíor
4.	Is sampla é an Sochar Linbh d'ioncam incháinithe.	Bréagach
5.	Úsáidtear an córas ÍMAT chun ioncam fostaíochta a bhailiú.	Fíor